

Ungdomen utmanar Norden

Utrikesministeriets arbetsgrupp för unga diskuterar framtiden
för det nordiska samarbetet år 2012

Foto: Sini Korhonen

Inledning

Nordiska samarbetsministern Alexander Stubb har tillsatt en arbetsgrupp på 25 unga personer från olika delar av Finland och med olika bakgrund. Arbetsgruppen har sedan 16.4.2012 begrundat nuläget och framtiden för det nordiska samarbetet och dess värde samt ungdomens erfarenheter av hur det nordiska samarbetet fungerar, hur det syns och hur målsättningen uppnåtts. Arbetsgruppen har sammanträtt tre gånger (16.4., 15.5. och 31.8.-1.9.) och i huvudsak hanterat utmaningen med hjälp av Internet. Arbetsgruppen överlåter sitt betänkande till minister Stubb i oktober.

Intresset för Norden baserar sig på en gemensam nordisk värdegrund. Denna värdegrund, som bland annat starkt baserar sig på jämställdhet, hållbarhet och jämlikhet, framgår också av arbetsgruppens verksamhet: denna grupp unga som består av mycket olika referensgrupper har visat sig vara tämligen enig om många av de behandlade frågorna och samarbetet inom gruppen har fungerat på ett smidigt sätt.

Arbetsgruppen har för sin slutrapport listat upp tio punkter med centrala frågor, som arbetsgruppen behandlat under sitt mandat. Listan är inte övergripande utan en sammanfattning av många tankar och den representerar inte heltäckande finländska ungdomens åsikter. Den ger däremot en inblick i hurdana funderingar finländska under 30 åriga ungdomar har om det nordiska samarbetet. Under de tio punkterna i listan finns samlad idéer om hur dessa teman kan främjas i verkligheten samt vilka frågor som enligt vår mening nära ansluter sig till dessa teman.

Arbetsgruppen önskar att framtiden för det nordiska samarbetet skulle gestalta sig på följande sätt: De nordiska länderna bör fördjupa sitt samarbete så att Norden i sin globala politik och sin Europapolitik framträder som en enhetlig och kraftfull aktör och som är en föregångare i allt vad man gör tillsammans. För att denna samverkan skulle vara trovärdig bör Norden stödjas av ett friskt, jämlikt och öppet medborgarsamhälle. Varje nordiskt

medborgarsamhälle behöver förstärkning och ett ömsesidigt nätverk. Å andra sidan bör det nordiska också synas starkare än idag för dem som lever i den nordiska vardagen.

Arbetsgruppen har inte uppställt några tidsgränser för förverkligandet av de föreslagna målen, utan hoppas att efter att ha presenterat sina krav få höra ett officiellt nordiskt samarbets svar på vilken tidtabell man avser att tillämpa för att arbeta för av gruppen föreslagna frågor. Arbetsgruppen önskar att man istället för ett betänkande för skrivbordslådan kunde bedöma förverkligandet av de uppräknade förslagen. Redan före riksdagsvalet i Finland år 2015 kommer vi att fråga vad det nuvarande Nordiska rådet och ministerrådet har gjort för att genomföra arbetsgruppens krav.

En del av arbetsgruppens förslag kan förverkligas på statlig nivå, men för största delen behövs styrning från det officiella nordiska samarbetets sida samt samarbete aktörerna emellan såväl överstatligt, nationellt som lokalt. Arbetsgruppen hoppas på en öppnare och mer engagerad beredning av förverkligandet av de uppräknade förslagen och även av de beslut som kräver ett bredare samarbete. Handlingarna och materialet bör vara lätt tillgängliga och det bör vara möjligt att påverka beslutsfattandet redan i ett tidigt skede av förberedelserna. Detta skulle också vara ett sätt att föra samarbetet närmare de nordiska medborgarnas vardag.

Arbetsgruppen betonar att många av förslagen kan förverkligas även utan stora finansiella satsningar, till exempel genom lösningar på webben. Det är fråga om viljeyttring och om att våga pröva på något nytt, snarare än om euron eller kronor. Det handlar också om att stärka sådant som redan tidigare konstaterats vara bra.

1. "Vi kräver att man växer upp med och lär sig av det samhälleliga deltagandet i Norden."

1.1. Alla har rätt att utan hinder studera på nätet/på internet/på webben överallt i Norden.

1.2. I Norden är man medveten om att man lär sig deltagande och samarbete även utanför skolan. Medborgarna uppmuntras från barnsben att förkovra sitt vetande och sitt kunnande i olika slags studiemiljöer.

1.3. De nordiska skolsystemen förenhetligas för att garantera en högklassig grundundervisning, högskoleutbildning och välmåga: vi lär oss i utbildningen av grannarnas goda modeller. Hur skulle en nordisk skolmodell se ut? Kunde en sådan föras ut i världen?

1.4. Med en nordisk yrkesexamen bör man kunna anställas var som helst i Norden.

1.5. I Norden erkänns betydelsen av en avgiftsfri utbildning för att främja jämlikheten.

1.6. Det nordiska högskolesamarbetet utvecklas genom att öka antalet gemensamma forskningsprojekt samt genom att skapa ett samnordiskt ansökningssystem till högskolorna.

2. "Vi kräver en effektivare demokrati!"

2.1. I de nordiska skolorna ges högklassig undervisning i samhällsorienterande ämnen, för att medborgarna ska lära sig att fungera i en representativ och direkt demokrati. Barn och unga bör erbjudas beredskap för att diskutera samhällsfrågor och att delta i utvecklingen av samhället. Medborgarfärdigheter ska läras ut och inläring om demokrati förstärkas samt medborgerligt deltagande uppmuntras.

2.2. Sextonåriga unga nordbor arbetar, betalar skatt och har ett straffrättsligt ansvar. Därför är det viktigt att de kan påverka sin egen omgivning genom demokratiska medel. De nordiska länderna ska vara föregångare genom att sänka åldersgränsen till 16 år för röstningsberättigande och valbarhet.

2.3. För att förverkliga dessa önskemål kräver vi att Nordiska ministerrådet förbereder och genomför en demokratistrategi för barn och unga och definierar uppföljnings- och bedömningsmålsättningen för detta.

3. "Vi kräver att inte språket får utgöra ett hinder för det nordiska samarbetet."

3.1. Språken utgör en viktig del av den nordiska identiteten. Avsaknaden av språkkunskap får inte utgöra ett hinder för det nordiska samarbetet. Som arbetspråk kan engelskan utnyttjas för att samarbetet skulle fungera smidigt. De skandinaviska språkens betydelse betonas vid det informella och vardagliga umgänget.

3.2. Varje nordbo bör vid sidan av sitt modersmål behärska åtminstone ett annat nordiskt språk och språkundervisningen bör ges likadana möjligheter i hela Norden. Alla bör erbjudas möjlighet att delta i språkbad oberoende av boplatz eller ekonomisk situation. Språkundervisningens tyngdpunkt bör flyttas från grammatik och uttal till att lära ut praktisk kunnande och kommunikationsförmåga. Människorna bör uppmuntras att genom samarbete använda sig av sina inlärd språk.

3.3. De nordiska länderna vara föregångare i att erbjuda service på minoritetsspråk och språkens ställning tryggas både lagstiftningsvägen och i praktiken.

3.4. De som bor i gränsområdena bör intensiviera sitt samarbete för att garantera den språkliga servicen.

3.5. De som använder sig av teckenspråk har rätt att få uppgifter på teckenspråk och rätt att använda sig av högklassig tolktjänst för sina egna behov. Dessa rättigheter bör också fungera i praktiken. Förverkligandet av detta bör övervakas av myndigheterna.

3.6. Samerna som bor i norra delarna av Finland, Sverige, Norge och även i Ryssland, utgör det enda ursprungsfolket inom Europeiska unionen och ska vara en gemensam källa till stolthet för de nordiska länderna. Vi kräver att de nordiska länderna

gemensamt bär sitt ansvar för det samiska språkets och den samiska kulturens framtid samt för dess vitalitet som en del av det nordiska, genom en tillräcklig tilldelning av resurser.

4. "Vi kräver en mer fördjupad växelverkan och samverkan mellan nordborna än idag."

4.1. Vänskolverksamheten och korta elevutbyten mellan de nordiska länderna bör utökas i grundskolorna. Genom att utnyttja modern teknik är det möjligt att förverkliga vänskolverksamheten bland annat genom videosamtal och bloggande.

4.2. "Ungdomen räddar Östersjön"

Ett utbytesprogram för högstadielärover, där ungdomar bekantar sig med Östersjöns tillstånd i de nordiska länderna och kommer med konkreta initiativ för att förbättra och rädda havets tillstånd. I detta förenas inlärningen av språk och kulturer till en konkret tematisk helhet, som ungdomar studerar i ett annat nordiskt land. Programmet borde till en början tas med i grundskolornas undervisningsplaner som ett pilotprogram (som senare också kunde utvidgas till andra områden och tillsammans med andra samarbetsparter) och sedan utvärdera projektet/projektets framgång. Programmet kunde förverkligas i samarbete med Baltic Sea Actions Group, det officiella nordiska samarbetet samt Östersjörådet (Council of Baltic Sea States).

4.3. Samhörighetskänslan bör också kunna byggas upp på nätet och därför bör alla ha tillgång till bredband till rimligt pris och till mobilnät överallt i Norden. Detta är en fråga om informationsförmedlingens betydelse allt från förstärkning av medborgarsamhället till förbättring av förutsättningarna för de nordiska företagens verksamhet i en globaliserad värld.

5. "Vi kräver att de nordiska länderna syns bättre både ute i världen och i medborgarnas vardag"

5.1. Norden, som utgör ett hem för 25 miljoner invånare, utgör ett betydelsefullt ekonomiskt område. De nordiska länderna bör tillsammans aktivt ta en betydelsefull roll som en global påverkare och som en främjare av kunnande. Då de nordiska länderna tillsammans som en grupp hör till de 12 rikaste länderna i världen och bildar ett betydelsefullt ekonomiskt område, bör vi tillsammans representera Norden bland annat i G20-gruppen.

5.2. I fredsbevarande uppgifter bör de nordiska länderna samarbeta till exempel genom att sända en gemensam bataljon till fredsbevarande operationer. Då har de nordiska länderna ett eget ansvarsområde som tack vare deras liknande sätt att handla underlättar arbetet och ger synlighet åt det nordiska kunnandet. Den samnordiska fredsbevarande enheten är kostnadseffektiv genom att kostnaderna fördelas mellan alla de deltagande länderna.

5.3. De nordiska länderna bör tillsammans utveckla och koordinera metoderna för utvecklingssamarbete samt utbyta praktiska erfarenheter. De nordiska länderna kunde tillsammans vara en starkare vägvisare för främjande av öppenhet, mänskliga rättigheter, tolerans och demokrati i andra delar av världen. Genom samarbete kan man genomföra större och långvarigare projekt, där även betydelsen av arbetet ökar.

5.4. Vi föreslår tillsättandet av en nordisk branding arbetsgrupp. Arbetsgruppen skulle bland annat diskutera nordiska framgångsfaktorer inom olika branscher och spridning av nordiska innovationer i världen.

NN - norden.org

5.5. De nordiska länderna bör vara en naturlig och omfattande del av medborgarnas mediavardag. Ett konkret exempel på medborgarnas nordiska mediavardag skulle vara ett "Nordiskt veckoslut" -program i tevekanalerna. Tidningarna kunde utöver inrikes och utrikes avdelningar också ha en nordisk avdelning.

6. "Vi kräver att ett öppet Norden är ett hem för alla som bor här eller kommer hit."

6.1. Inom de nordiska länderna förekommer det på alla nivåer i samhället invandrarfientlighet i allt högre grad. Vi kräver ett sakligt och öppet diskussionsklimat där invandringa kan diskuteras.

6.2. De nordiska länderna delar med sig av sina erfarenheter och know-how om invandringspolitiken och lär sig av varandra.

6.3. Byråkratin i samband med invandring till Norden bör minskas och invandringsprocessen göras snabbare.

6.4. Man utvecklar metoder som siktar till en integrering av invandrare för att underlätta anpassningen till Norden. En mångsidig undervisning i språk och kultur bidrar till invandrarnas integrering i den nordiska identiteten och kulturmiljön.

6.5. Ett särskilt ministerråd för immigrationsfrågor grundas.

6.6. Vi vill att de nordiska länderna bildar lockande och trivsamma områden för olika yrkesgrupper från hela världen.

6.7. För att underlätta immigrationen till de nordiska länderna skapas en aktivt uppdaterad "Välkommen till Norden" -nätportal. Denna fungerar som en kunskapskälla också för dem som överväger att invandra. Portalen ger uppgifter bland annat om arbets- och utbildningsmöjligheter, boende, nordisk kultur, integrering, hobbymöjligheter och organisationsverksamhet.

7. "Vi kräver att de nordiska länderna kommer överens om gemensamt bindande målsättningar för hållbar utveckling."

7.1. Ett gemensamt mål är nordiska samhällena med låg kolförbrukning, vilket kunde fungera som exempel för den övriga världen. Klimatförändringen bör motarbetas genom samarbete.

7.2. De nordiska länderna söker tillsammans efter nya metoder för att producera och spara energi. Genom nordiskt samarbete och nya innovationer främjas bruk och vidareutvecklande av förnybara energikällor även utanför Norden.

7.3. Tillverkning av ekologiskt producerade livsmedel och varor stöds med hjälp av ett samnordiskt system för att få ekologiskt producerade produkter på ett billigare sätt till konsumenterna.

7.4. Alla i Norden producerade produkter från flaskor till privatbilar bör ha information om produktens koldioxidavtryck.

7.5. Genom officiellt nordiskt samarbete skapar man åtminstone rekommendationer, men gärna även förpliktelser, om de i Norden verkande företagens och samfundenas samhällsansvar, där hållbar utveckling, etik, ekologi och rättvisa utgör det centrala innehållet. På denna grund kan strategin för Nordic Corporate Social Responsibility fungera.

7.6. Östersjön är vårt gemensamma hav och för att skydda det behövs en gemensam vilja hos samtliga östersjöstater samt stöd av Europeiska unionen. Redan förorsakade skador bör repareras och uppkomsten av nya förhindras effektivare än tidigare, så att havet skulle förbli livskraftigt och mångformigt även för kommande släktled.

7.7. De nordiska länderna bör som enhetlig intressegrupp rikta kraftresurser på långfristiga beslut för de arktiska områden, utan att bortse från principen om hållbar utveckling. Den unika miljön och befolkningens livsbetingelser bör prioriteras framom ekonomiska och politiska intressen.

8. "Vi kräver ett jämlikare Norden."

8.1. I Norden är alla berättigade till ett likadant bemötande oberoende av kön, ålder, härkomst/ethnicitet, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd, sexuell orientering, handikapp eller någon annan individuell omständighet. Överallt i Norden borde det finnas organ som bekämpar diskriminering och som skulle omfatta alla ovannämnda områden.

8.2. I Norden får kvinnor och män lika lön för samma arbete. Strukturer som förorsakar olika lön bör elimineras och vid bildandet av nya strukturer bör särskild uppmärksamhet fästas vid avskaffandet av löneskillnader.

8.3. I Norden uppmuntras alla föräldrar att jämlikt hålla föräldraledighet. Alla arbetsgivare deltar i kostnaderna för föräldraledigheten.

8.4. Minoriteternas rättigheter tryggas genom nordisk lagstiftning och förverkligas i praktiken.

9. "Vi kräver att en stark nordisk välfärdsstat står som grund till våra länders framgång."

9.1. Gränshinder bör avskaffas genom att intensifiera lagstiftningsarbetet.

9.2. Ojämlighet bör avskaffas i Norden: ingen får diskrimineras. Enbart sysselsättningsåtgärder räcker inte till för att avskaffa diskriminering utan den växande diskrimineringen bör stoppas redan i ett tidigt skede genom att ta itu med den ökande barnfamiljsfattigdomen och andra riskfaktorer för diskriminering. De nordiska länderna bör tillsammans förhindra uppkomsten flera utstötta i samhället och en diskriminering över generationsgränserna utöver att man räddar de från samhället redan utstötta.

9.3. De nordiska social- och hälsovårdsmyndigheterna bör intensifiera samarbete. Vi kan lära oss av varandra då de nordiska länderna har mycket liknande system för välfärdsstaten och många av de sociala problemen är liknande.

9.4. Nordiska ministerrådet har under beredning en samnordisk plan för samarbete rörande forskning, undervisning och utveckling inom social- och hälsovårdssektorerna.

NN - norden.org

10. "Detta är en utmaning, kom med!"

Vi har presenterat en förteckning över frågor, värderingar och teman, som vi hoppas skall betonas i det nordiska samarbetet i framtiden. Samtidigt har vi utmanat er, såväl finländska som andra nordiska invånare, tjänstemän och politiker till samarbete för att förverkliga dessa. Nu först börjar arbetet!

- Man bör i andra nordiska länder kartlägga ungas åsikter om det nordiska samarbetet genom att tillsätta arbetsgrupper enligt den finländska modellen. I ett senare skede borde man överväga hur man utvecklar samarbetet och redan framförda tankar och idéer inom en samnordisk arbetsgrupp för unga.
- Vi hoppas på en uppföljning av här presenterade målsättningar och man bör aktivt och synligt följa med förverkligandet av dessa mål.

Foto: Jojo Erholtz

Ungdomsgruppens medlemmar:

Avent, Wali
Borgarsdóttir Sandelin, Silja
Böling, Anna
Eloranta, Anna
Forslund, Jose (vice ordförande)
Huotari, Anna-Kaisa
Jaza, Darun
Juuso, Tuomas Aslak
Korhonen, Sini
Lampila, Arto
Larsson, Sylva
Lindberg, Minna
Lindström, Janne
Lumme, Lauri
Neuvonen, Miikka
Niskanen, Matti
Nyman, Johanna
Ohisalo, Maria (ordförande)
Parpala, Jenni
Qin, Stella
Rantala, Kim
Tikkanen, Tuomas
Tupi, Eeva
Ukkonen, Risto
Öhman, Linda